

Методичні рекомендації

з проведення чергової атестації аматорських художніх колективів (студій) щодо присвоєння та підтвердження звання народний (зразковий) аматорський колектив

ПЕРЕДМОВА

Звання «народний» («зразковий») аматорський колектив присвоюється постійно діючому аматорському колективу за активну творчу діяльність із збереження, розвитку і пропаганди української культури як в Україні, так і за її межами шляхом підготовки та демонстрації творів відповідного виду мистецтва, за високий художній рівень та виконавську майстерність, активну навчально-виховну роботу серед учасників колективу, участь в організації дозвілля населення.

Присвоєнню звання «народний» («зразковий») передуює практика роботи колективу не менш 3-х років.

При вирішенні питання про надання звання «народний» («зразковий») береться до уваги:

- рівень виконавської майстерності колективу;
- художній рівень репертуару, його жанрова та стилістична різноманітність;
- робота з творчого навчання, естетичного виховання та розвитку здібностей учасників колективу (наявність навчальних програм, планів);
- наявність підготовчої групи (дитячої, молодіжної, дорослої);
- пропаганда даного виду творчості: регулярність виступів (показів) перед глядачем, участь у концертах, конкурсах, оглядах, фестивалях, виставках та інших заходах різного рівня.

Атестація аматорських колективів щодо підтвердження та присвоєння звання «народний» («зразковий») аматорський колектив (студія)», проводиться раз на три роки, згідно з Положенням про «народний» («зразковий») аматорський колектив (студію) у культурно-освітніх закладах системи Міністерства культури України та закордонного українства, наказами Міністерства культури і мистецтв України від 23.06.99 № 415, затвердженого в Міністерстві юстиції України від 02.09.99 АА № 593/3886 та Міністерства культури України «Зміни про Положення про народний (аматорський) колектив культурно-освітніх закладів системи Міністерства культури і мистецтв України та закордонного українства» від 11.10.2013 № 968, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 жовтня 2013 р. за № 1821/24353 раз на три роки.

Чергова атестація проводиться протягом квітня-листопада 2014 року з метою підвищення художнього рівня, виконавської майстерності творчих колективів, їх ролі у розвитку аматорської народної творчості.

Затверджено
Наказ Міністерства культури
і мистецтв України
23.06.99 N 415

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
2 вересня 1999 р. за № 593/3886

Внесено зміни відповідно до наказу Міністерства культури і мистецтв України «Про внесення змін до Положення про народний (зразковий) аматорський колектив у культурно-освітніх закладах системи Міністерства культури і мистецтв України» від 15.12.2003 № 779, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 січня 2004 р. за № 28/8627, та наказу Міністерства культури України «Про внесення змін до наказу Міністерства культури і мистецтв України від 23 червня 1999 року № 415», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 жовтня 2013р. за № 1821/24353.

Положення

про народний (зразковий) аматорський колектив (студію) закладів культури системи Міністерства культури України та закордонного українства.

1. Загальні положення і порядок присвоєння

1.1. Це Положення регламентує порядок присвоєння звання «народний (зразковий) аматорський колектив (студія)» колективу (студії) закладів культури і поширюється на аматорські колективи (студії), що діють у закладах культури системи Міністерства культури України та в середовищі закордонного українства за всіма видами народної творчості: театральні, музичні, хорові, вокальні, фольклорні, хореографічні, циркові, літературно-творчі, композиторські, образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, кіно-, фото- і відеомистецтва тощо.

1.2. Присвоєння звання «народний» («зразковий») має на меті посилення ролі народних аматорських колективів у здійсненні державної культурної політики, активізацію аматорського руху як в Україні, так і за її межами.

1.3. Звання «народний (зразковий) аматорський колектив» присвоюється постійно діючому аматорському колективу, який творчо працює понад 3 роки, за активну творчу діяльність з збереження, розвитку і пропаганди української культури як в Україні, так і за її межами шляхом підготовки та демонстрації творів відповідного виду мистецтва, за високий художній рівень та виконавську майстерність, активну навчально-виховну роботу серед учасників колективу, участь в організації дозвілля населення.

При вирішенні питання про надання звання «народний (зразковий) аматорський колектив (студія)» береться до уваги наявність колективу підготовчої групи:

- творче спрямування колективу;

- рівень виконавської майстерності колективу;
- художній рівень репертуару (твори, програми, постановки тощо);
- робота з творчого навчання, естетичного виховання та розвитку здібностей учасників колективу (наявність навчальних програм, планів);
- пропаганда цього виду творчості: регулярність виступів (показів) перед глядачем, участь у концертах, конкурсах, оглядах, фестивалях, виставках та інших творчих заходах різного рівня.

1.4. Звання «народний» («зразковий») аматорський колектив (студія) присвоюється постановою колегії Міністерства культури Автономної Республіки Крим, структурними підрозділами з питань культури обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій на підставі висновків атестаційної комісії, до складу якої входять провідні фахівці відповідного жанру, та згідно з поданими документами (додаток 1)*.

Персональний склад, умови та порядок роботи атестаційної комісії визначаються Міністерством культури Автономної Республіки Крим, обласними, Київським та Севастопольським міськими управліннями культури держадміністрацій.

Колективу, якому присвоєно звання «народний» («зразковий»), вручається посвідчення (додаток 2, 4).

Звання «народний» («зразковий») аматорським колективам закордонного українства присвоюється Постановою колегії Міністерства культури і мистецтв України на підставі характеристики-рекомендації організацій української діаспори, узгодженої з дипломатичними установами України, згідно з поданими документами (додаток 3).

Колективу, якому присвоєно звання «народний» («зразковий»), вручається посвідчення (додаток 4).

У зв'язку з цим, додаток до пункту 2.2 Положення вважати додатком 5.

1.5. Подання аматорського колективу на звання «народний» («зразковий») здійснює установа культури, яка є юридичною особою, або орган місцевої виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування, до якого територіально належить заклад культури.

Подання аматорського колективу закордонного українства на звання «народний» («зразковий») здійснює громадська (національно-культурна) організація закордонного українства за погодженням з Міністерством закордонних справ України (дипломатичною установою України в країнах компактного проживання закордонного українства).

1.6. Колектив, який має звання «народний» («зразковий»), підтверджує свій статус раз на три роки, показуючи свої роботи, твори глядачам та атестаційній комісії. При цьому беруться до уваги вимоги пункту 1.3, а

* Присвоєння колективам інших відомств звання «народний» («зразковий») здійснюється відповідним відомством з врахуванням вимог цього Положення за погодженням з Міністерством культури Автономної Республіки Крим, структурними підрозділами з питань культури обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

також наявність нових високохудожніх програм, вистав, творів, стабільність творчої діяльності колективу.

1.7. Колектив, діяльність якого не відповідає вимогам цього Положення, позбавляється звання відповідним рішенням Міністерства культури Автономної Республіки Крим, структурними підрозділами з питань культури обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій на підставі висновків атестаційної комісії.

1.8. Керівник установи, до якої належить народний (зразковий) аматорський колектив:

- створює умови для регулярної творчої діяльності колективу, сприяє його матеріальному забезпеченню та організації концертно-творчої діяльності;

- контролює діяльність колективу.

2. Керівництво. Штати. Фінансування народних (зразкових) аматорських колективів (студій) закладів культури системи Міністерства культури України

2.1. Безпосереднє керівництво народним (зразковим) аматорським колективом здійснює штатний працівник цього колективу (режисер, керівник художній, хормейстер, диригент, балетмейстер, керівник студії (з видів мистецтв), керівник колективу, що призначається на посаду і звільняється відповідно до чинного законодавства України.

2.2. Штатні працівники колективу (додаток 5) утримуються за рахунок бюджетних асигнувань закладів культури Міністерства культури, усі інші – за рахунок спецкоштів. Посадові оклади встановлюються відповідно до чинного законодавства України.

2.3. Функціональні обов'язки керівника народного (зразкового) аматорського колективу, інших штатних працівників визначаються посадовими інструкціями, які затверджуються керівником установи, до якої належить колектив.

2.4. Кошти народного (зразкового) аматорського колективу утворюються за рахунок визначених бюджетних асигнувань у закладах культури системи Міністерства культури, доходів від проведення платних заходів, надходжень за надані послуги, добровільних (спонсорських) внесків, реклами та іншої діяльності.

2.5. Кошторис доходів і видатків народного (зразкового) аматорського колективу затверджується в установленому порядку.

2.6. Порядок організації платних концертів, вистав, виставок тощо (у тому числі і в гастрольних поїздках) регулюється у відповідності до чинного законодавства України.

Начальник
Управління соціально-культурних проблем
та дозвілєвої роботи

Л.М.Кононенко

Додаток 1
до Положення про народний
(зразковий) аматорський
колектив (студію) закладів
культури системи
Міністерства культури
України та закордонного
українства
(до пункту 1.4 розділу 1)

**ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ,
що подаються для присвоєння аматорському
колективу (студії) звання «народний» («зразковий»)**

Лист-подання місцевого органу виконавчої влади.

Довідка місцевих державних фінансових органів про наявність коштів на утримання колективу.

Протокол-висновок атестаційної комісії.

Творча характеристика-довідка аматорського колективу.

Творча характеристика-довідка керівника аматорського колективу.

Репертуар колективу (каталоги виставок, збірки літературно-поетичних, композиторських творів тощо).

Програма концерту (виставки тощо).

Портфоліо: список учасників колективу, список учасників підготовчої групи, довідка про матеріально-технічну базу колективу, підтверджувальні матеріали (копії грамот, подяк, дипломів конкурсів, фестивалів, виставок усіх рівнів, фото-, відеоматеріали, відгуки в пресі, копії сюжетів на телебаченні тощо).

Додаток 2
до Положення про народний
(зразковий) аматорський
колектив (студію) закладів
культури системи
Міністерства культури
України та закордонного
українства
(пункт 1.4 розділу 1)

(найменування органу, який присвоїв звання)

ПОСВІДЧЕННЯ

народного (зразкового) аматорського колективу (студії)

За вагомий внесок у розвиток культури українського
народу, високий художній рівень та виконавську
майстерність

(назва аматорського колективу (студії))

присвоїти звання «Народний (зразковий) аматорський колектив (студія)».

(найменування посади)

(підпис) (ініціали, прізвище)

М.П.

« ____ » _____ року

Додаток 4
до Положення про народний
(зразковий) аматорський
колектив (студію) закладів
культури системи
Міністерства культури
України та закордонного
українства
(пункт 1.4 розділу 1)

Міністерство культури України

ПОСВІДЧЕННЯ

народного (зразкового) аматорського
колективу (студії)

За популяризацію та розвиток культури
українського народу за межами України, високий
художній рівень та виконавську майстерність

(назва аматорського колективу (студії))

присвоїти звання «Народний (зразковий) аматорський колектив (студія)».

(найменування посади) (підпис) (ініціали, прізвище)

М.П.

« _____ » _____ року

Додаток 5
до Положення про народний
(зразковий) аматорський
колектив (студію) закладів
культури системи Міністерства
культури України та
закордонного українства
(пункт 2.2 розділу 2)

ПЕРЕЛІК

посад штатних працівників народного (зразкового)
аматорського колективу (студії),
які фінансуються з бюджету

Хорові колективи –	керівник хорового колективу або хормейстер, акомпаніатор або концертмейстер
Вокальні ансамблі –	керівник вокального ансамблю або хормейстер
Інструментальні ансамблі –	керівник інструментального ансамблю
Оркестри –	керівник оркестру або диригент
Ансамблі танцю –	керівник танцювального колективу або балетмейстер, акомпаніатор або концертмейстер
Ансамблі пісні й танцю –	керівник хорового колективу або хормейстер, керівник танцювального колективу або балетмейстер, керівник оркестрового колективу або диригент, акомпаніатор або концертмейстер
Студії (кіностудії, фотостудії, відеостудії)	керівник студії, технік
Студії (образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва)	керівник студії
Циркові колективи –	керівник циркового колективу або режисер, технік
Театри –	керівник театрального колективу або режисер, завідувач художньої частини
Фольклорний колектив –	керівник фольклорного колективу, театру, режисер, зберігач фонду, пошуково-дослідницький гурт

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ КОЛЕКТИВАМ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ АТЕСТАЦІЇ

I. РОЗ'ЯСНЕННЯ ЩОДО ТВОРЧОГО СПРЯМУВАННЯ ТА ЖАНРОВОЇ ВІДПОВІДНОСТІ АМАТОРСЬКИХ КОЛЕКТИВІВ

Основною метою аматорського мистецтва є відродження української національної культури, розвиток народної творчості, активне залучення широкої громадськості до занять в гуртках і колективах народної творчості за окремими жанрами.

Ці методичні рекомендації поширюються на аматорські колективи, що діють у культурно – освітніх закладах системи Міністерства культури і мистецтв України: вокально-хорові, музичні, хореографічні, театральні, фольклорні, циркові, образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва тощо.

Аматорські вокально-хорові колективи

Хор – організований колектив співаків, який здатен виконати будь-який твір (з інструментальним супроводом чи без нього) на найвищому професійному рівні

За кількісним складом виконавців хорові колективи розрізняють:

Малий (мінімальна кількість – 12 чол.), виконує переважно камерні хорові твори, переважно малої форми;

Великий (20 чол. і більше.), є технічна можливість поділу партій (*divisi*), що дозволяє виконувати складніші твори, твори крупної форми.

Найменша кількість голосів в партії повинна дорівнювати – 5-ти, завдяки чому забезпечується головна ознака хорового співу – колективність. Таким чином, мінімальним складом для великого мішаного хору треба вважати 20 виконавців (С.5 + А.5. + Т.5 + Б.5.= 20).

Типи та види вокально-хорових колективів

(ансамблів, гуртів)

Тип визначається в залежності від того, які партії його складають – однорідні жіночий (жіночі голоси); чоловічий (чоловічі голоси); дитячий (дитячі голоси); мішаний (жіночі, чоловічі, дитячі).

Вид визначається в залежності від того, яку манеру звукоутворення використовує колектив – народний (народний спів), академічний (академічний спів), естрадний (естрадний спів).

У залежності від складу виконавців, розрізняють:

вокально-хоровий колектив – складається з декількох різних груп голосів (партій), що групуються за характером звучання діапазону голосів;

мішаний хор – високі жіночі голоси (сопрано), низькі жіночі голоси (альти), високі чоловічі голоси (тенори), низькі чоловічі голоси (баси);

чоловічий – складається з тенорів (поділяються на I та II партії) та басів (поділяються на баритони й басы);

жіночий – складається з сопрано та альтів (поділяються на I та II партії);

дитячий хор – високі голоси (сопрано, для хлопчиків – дисканти), низькі голоси (альти). Кожна з означених партій може поділятися на дві групи (divisi);

вокальний ансамбль – мішані або однорідні колективи (чоловічі, жіночі, дитячі) з мінімальним складом у кожній партії, загальною кількістю 9-12 виконавців;

гурт – мішані або однорідні колективи (чоловічі, жіночі, дитячі) з загальною кількістю від 2-х до 8-ти виконавців.

Синтетичні види вокально-хорового жанру

1. **Ансамбль пісні і танцю** – поєднання вокального виконання з хореографічним визначає характерний вид творчого виконавства. Головна ознака – наявність балетної групи при хорі (ансамблі, гурти).

2. **Театр народної пісні і танцю** – поєднання акторської майстерності, музики (вокальної та інструментальної), хореографії. Творчі програми об'єднуються єдиним сценарієм.

3. **Капела бандуристів** – поєднання вокально-хорового виконання з інструментальним.

Формування репертуару залежить від можливостей типу та виду окремого колективу, його якісного складу, ступеню підготовленості.

Творча програма колективу складається з різнопланових вокально-хорових творів, а саме: а саррелла, з музичним супроводом, окремо чоловічої або жіночої груп, з солістами тощо.

Аматорські музичні колективи

Оркестр – колектив музикантів-виконавців, які об'єднані для спільного виконання музичних творів.

Оркестри розрізняють за інструментальним складом – симфонічний великий, малий (без тромбонів і туби), естрадно-симфонічний, естрадний, камерний, струнний, джазовий, духовий, ударно-шумовий, народних інструментів.

Оркестри народних інструментів за складом бувають однорідні (наприклад з бандур, домр, балалайок) або мішані (бандури з баянами, домрово-балалаєчні). При обов'язковій наявності струнно-смичкової, ударної та басової груп в оркестрі може не бути цимбалів, кобз, бандур або духових інструментів.

Духові оркестри складаються з духових (мідні й дерев'яні) та ударних інструментів. Мідні духові інструменти: корнети, альти, тенори, баритони,

баси, труби, валторни, тромбони. Дерев'яні духові інструменти: флейти, кларнети, саксофони, гобої, фаготи. Ударні музичні інструменти: великий, малий барабани, тарілки.

Кількісний склад становить: оркестрів народних і духових інструментів – не менше 20-ти осіб, інструментальних ансамблів – не менше 6-ти осіб.

Обов'язковою вимогою у виконанні оркестрів повинен бути номер з солістом-вокалістом або солістом-інструменталістом.

Синтетичні види музичного жанру

Поєднання інструментального виконання з вокальним визначає характерний вид творчого виконавства – вокально-інструментальний ансамбль (гурт).

Репертуар музичних інструментальних колективів формується відповідно до складу інструментів, виконавських можливостей учасників.

Аматорські хореографічні колективи

Хореографічне мистецтво – це синкретичне мистецтво, яке поєднало в собі танець, пантоміму, музику, поезію, пластику рухів і драматургію літературного твору. Хореографічне мистецтво поділяється на кілька видів.

Народна хореографія включає в себе культуру народу, обряди і традиції. Народні танці виділяються своєю самобутністю, цікавою лексикою виконання танцювальних рухів з урахуванням національного колориту.

Ансамблі народного танцю повинні мати в репертуарі українські сюжетні, фольклорні, обрядові, народні хореографічні композиції та танці довільної тематики. Один з номерів повинен відображати тематику регіонів сумської області;

Класична хореографія – система виразних засобів, що склалася з багаторічних різноманітних традицій, формує собою класичну хореографію. Класичний балет є базовою основою всіх інших видів танцю.

Ансамблі класичного танцю – повинні мати в репертуарі хореографічні композиції відповідного напрямку та варіації із балетів.

Бальна хореографія – у своєму класичному виконанні являє собою синтез мистецтва і спорту. Репертуар ансамблів бального танцю складають латиноамериканські композиції, вальси, сюжетні танці.

Сучасна хореографія – поєднання різних стилів і жанрів. Сучасна хореографія є однією з найбільш популярних на сьогоднішній день.

Хореографічні колективи нараховують не менше 16-ти чоловік.

Хореографічний колектив представляє атестаційній комісії програму різнохарактерних танців, включаючи сольні постановки. Виступи колективів повинні бути у відповідних сценічних костюмах, при

необхідності з використанням реквізиту. Супровід – фонограма або оркестрова група.

Аматорські театральні колективи

Театральне мистецтво – вид мистецтва, особливістю якого є художнє відображення життя за допомогою сценічної дії акторів перед глядачами. Синтетичність театрального мистецтва визначає його колективний характер: у виставі об'єднуються творчі зусилля драматурга, режисера, художника, композитора, хореографа, актора.

Театральні постановки поділяються за жанрами – драма, трагедія, комедія, мюзикл.

Аматорський театр – в якому виконавцями є непрофесійні актори, поєднує в собі усі жанри відповідно до складу і творчих можливостей колективу, з урахуванням глядацьких смаків. Склад аматорського театрального колективу нараховує не менше 15-ти осіб, театрального колективу малих форм – 10-ти осіб.

Народний аматорський театр повинен випустити в рік одну багатоактну і одноактну виставу і мати в постійно діючому репертуарі не менше 3 вистав.

Аматорські фольклорні колективи

Аматорський фольклорний колектив – колектив виконавців, дослідників автентичного фольклору, головною метою якого є збереження та популяризація фольклору, відродження народних традицій, звичаїв, обрядів. Склад колективу – не менше 6 учасників.

Головними напрямками діяльності фольклорних колективів є:

- виконання народних пісень в автентичній манері;
- відтворення та показ народних календарних, родинно-побутових обрядів, ритуалів, звичаїв молодіжних зібрань і дозвілля (вечорниці, досвідки, складки, ігрища, забави, вулиця тощо), дитячих і підліткових ігор та забавлянок тощо;
- виконання народної інструментальної музики на традиційних інструментах в автентичній (давній) манері народної гри і музикування;
- дослідження, фіксація, збереження та популяризація явищ нематеріальної культурної спадщини.

Фольклорний колектив може обирати один або кілька напрямків творчої діяльності.

Залежно від мети, основних завдань, напрямків, методів та форм функціональної діяльності виділяються основні групи фольклорних колективів: фольклорні колективи, фольклорні театри, пошуково-дослідницькі гурти.

Найбільш поширеними є співацькі фольклорні колективи, зокрема:

- фольклорно-етнографічні гурти, учасниками яких є носії фольклору (виконавці старшого віку);

- фольклористичні (вторинні) колективи, ансамблі автентичного співу, учасники яких не є носіями фольклору, але вивчають пісенні зразки і переймають співочі традиції від виконавців старшого віку або з інших наявних джерел (аудіо записів, збірок).

Репертуар фольклорних складають твори різних жанрів, давнього походження, що побутують у даній місцевості або етнографічному регіоні: календарно-обрядові, родинно-обрядові, історичні, чумацькі, козацькі, рекрутські, балади, ліричні та інші пісні, що виконуються в автентичній манері, з дотриманням особливостей народного гуртового співу. Загальними ознаками автентичної манери співу усіх регіонів України вважаються специфічне звуковидобування (природний, близький звук, незначна вібрація голосу), близька до розмовної мови дикція, природне головне резонування (без вираженого прикриття звука), щільне грудне звучання, виконавські прийоми (глісандуючі «з'їзди», форшлаги, розспівування окремих складів музичного тексту, «під'їзди» до звука, мелізматична орнаментика, словообриви, огласовка тощо). У репертуарі мають зберігатися діалектні особливості української мови або мови національних меншин.

При виконанні хороводних, ігрових пісень використовуються рухи, елементи хореографії, що відповідають традиційному виконанню цих жанрів.

До складу фольклорного колективу можуть залучатися народні музики, «троїста музика». Народні музики використовують традиційні у побуті інструменти: скрипка, бас (басоля), цимбали, сопілка, бубон. На Слобожанщині, регіонах українсько-російського порубіжжя народні музики використовували такі інструменти як скрипка, сопілка, бубон, гармошка (баян), балалайка. Народні музики, «троїста музика» виконують народні інструментальні награвання, головним чином танцювальну музику.

Сценічна поведінка при відтворенні автентичного фольклору повинна відповідати особливостям традиційного народного виконання, народної етики, не допускати зайвих надуманих рухів, жестикуляції, міміки, естрадної манери поведінки.

Творча діяльність фольклорного колективу дитячого і підліткового віку здійснюється з урахуванням вікових особливостей, репертуар складають дитячі пісні, у т.ч. календарні (весняні заклички, щедрування, віншування тощо) та ігрові пісні, речитативи, заклички, забавлянки, а також певні обрядові пісні з репертуару молоді та дорослих (купальські, жнивварські, весільні тощо).

Аматорський фольклорний театр

Аматорський фольклорний – клубне об'єднання, головним напрямком творчої діяльності якого є відтворення та показ народної драми.

Народна драма – сукупність різних за формою і способом виконання уснопоетичних творів, які склалися для театралізованої гри.

Народні драми в Україні зародилися в надрах традиційних обрядів. Перші зразки такої драматургії можна знайти в численних молодіжних іграх під час календарних свят. Серед новорічних розваг – ігрові драматизовані сценки «Меланка», «Коза», вертеп. Подібні народні драматичні дійства являють собою і деякі веснянки. Одним із ранніх різновидів народної драми є пісня-гра, давній магічний характер якої – заклинання весни, дощу, врожаю, виражався імітацією рухів трудової діяльності. У своєрідне велике театралізоване дійство поступово склалося традиційне українське весілля.

Фольклорний театр може виконувати календарно-обрядову поезію, казки, хороводні пісні, інтермедії, театралізовані сценки з народного побуту, реконструювати календарні та родинно-побутові обряди. Вертепне дійство, народні сценки традиційно виконуються самодіяльними акторами або за допомогою ляльок. Для музичного супроводу використовуються сопілка, скрипка, бубон, цимбали.

Пошуково-дослідницький фольклорний гурт – творчий колектив, метою якого є вивчення, збереження, популяризація нематеріальної культурної спадщини (традицій, звичаїв, обрядів, побуту, народного декоративно-ужиткового мистецтва тощо). Творчий доробок колективу складають реєстри, описи народних традицій, звичаїв, обрядів, легенд, переказів, колекції предметів побуту, зразків декоративно-ужиткового мистецтва, аудіо, фото-відеоматеріали, зібрані під час фольклорно-етнографічних досліджень. Колектив бере участь у випуску збірок матеріалів за наслідками фольклорно-етнографічних досліджень, культурно-мистецьких заходах.

Циркові колективи

Циркове мистецтво – це поєднання театралізованих, гімнастичних змагань з різноманітними спортивними трюками. Характерною приналежністю сучасного цирку є демонстрація фокусів пантоніми і клоунади.

Склад аматорського циркового колективу нараховує не менше 10 чоловік, працюючих в основних видах циркового мистецтва як то: акробатика, еквілібристика, жонглювання, клоунада, гімнастика.

Покази циркових колективів повинні проходити під відповідний музичний супровід, в спеціальних сценічних костюмах з використанням циркової атрибутики та спец ефектів.

Народні (зразкові) аматорські студії кіно-, фото-, відео-, вокальні, художнього читання, образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва

Студія нараховує не менше 10 чоловік, має відповідні учбові програми, матеріально-технічне забезпечення, представляє творчі доробки за напрямками діяльності (фотовиставка, фотосесії, відеоматеріал, художні роботи). Вокальні студії та студії художнього читання представляють програму за участю солістів-вокалістів та виконавців літературного жанру.

Безпосереднє керівництво народним (зразковим) аматорським колективом здійснює штатний працівник – керівник колективу (режисер, керівник художній, хормейстер, диригент, балетмейстер, керівник студії (з видів мистецтв), який призначається на посаду і звільняється відповідно до чинного законодавства України.

Керівник здійснює планування та облік навчально-виховної та творчої діяльності колективу, проводить групові та індивідуальні заняття з учасниками з метою засвоєння виконавських навичок, розвитку та реалізації творчих здібностей, формування естетичних смаків, розширення світогляду тощо. Керівник організовує творчі звіти колективу, участь у проведенні культурно-мистецьких заходів.

II. ВИМОГИ ДО АТЕСТАЦІЙНИХ ПРОГРАМ НАРОДНИХ (ЗРАЗКОВИХ) АМАТОРСЬКИХ КОЛЕКТИВІВ (СТУДІЙ) ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Вокально-хорових колективів:

- ідейно-художній рівень програми (тематичність, жанрово-стильове різноманіття);
- виконавська майстерність колективів та солістів (культура звуку, чистота інтонування, фразування, дикція, динаміка, емоційність);
- якість хорового аранжування;
- сценічна культура (режисура, костюми, поведінка на сцені).

Хорові колективи готують до показу різнопланову концертну програму на два відділення тривалістю 45 хвилин кожне (для «народних» колективів), 30 хвилин кожне (для «зразкових» колективів), програма включає твори у супроводі інструментальної групи, а cappella, з солістами, тривалістю до однієї години.

Вокальні ансамблі готують до показу різнопланову концертну програму, до складу якої входять твори у супроводі інструментальної групи, а cappella, з солістами тривалістю 45 хвилин.

Рекомендовано включати до творчої програми твори місцевих авторів.

Музично-інструментальних колективів:

- ідейно-художній рівень програми (тематична і жанрова різноманітність);
- виконавська майстерність (культура звуку, штрихи, якість строю, ансамблю, технічність), для вокально-інструментальних ансамблів – якість вокалу, використання звукоакустичної техніки;
- якість аранжування (обробка, інструментовка, перекладання);
- сценічна культура (поведінка на сцені, костюми, оформлення, режисура).

Оркестри готують до показу різнопланову концертну програму на два відділення тривалістю 45 хвилин кожне (для «народних» колективів), 30 хвилин кожне (для «зразкових» колективів). Обов'язковою вимогою щодо програми є виконання творів з солістом-вокалістом або солістом-інструменталістом.

Інструментальні та вокально-інструментальні ансамблі готують до показу різнопланову концертну програму тривалістю до 45 хвилин.

Рекомендовано включати до творчої програми твори місцевих авторів.

Хореографічних колективів:

- ідейно-художня спрямованість репертуару;
- самобутність втілення теми (сюжетний танок);
- грамотність використання хореографічної лексики;
- оригінальність балетмейстерської постановки;
- виконавча техніка та майстерність передачі характеру танцю;
- якість костюмів і реквізиту;
- якість музичного супроводу.

Хореографічні колективи готують до показу концертну програму з різнохарактерних танців на два відділення тривалістю 45 хвилин кожне – для «народних» колективів і 30 хвилин кожне – для «зразкових» колективів.

Ансамблям народного танцю до творчої програми рекомендовано включати постановки на основі місцевих традицій.

Театральних колективів:

- ідейно-художній рівень і актуальність п'єси;
- оригінальність режисерського задуму та форми його втілення;
- рівень виконавської майстерності;
- якість сценографії (костюми, грим, декорації, освітлення);
- відповідність музичного та сценічного оформлення спільному рішенню вистави.

Самодіяльні театри готують до показу виставу тривалістю 1,5-2 години (або дві одноактні п'єси тривалістю по 45 хвилин кожна).

«Народні» («зразкові») аматорські колективи щороку готують:

- драматичний, ляльковий театри – не менше одного нового багатоактного або двох одноактних спектаклів;
- театр естради – один музичний спектакль (одна концертна програма);
- театри читця, мініатюр – не менше 2-х програм, літературно-музичних композицій.

Фольклорних колективів:

- збереження, вивчення, пропаганда народних традицій, обрядів, звичаїв, народнопісенної та поетичної творчості конкретного осередку або регіону;
- збереження регіонального національного одягу, місцевої говірки, стилістики народного танцю, особливостей народного музикування;
- використання місцевої етнографічної атрибутики;
- володіння імпровізаційними прийомами народного виконавства.

Фольклорні колективи готують до показу програму яка включає пісенні, інструментальні твори, народний обряд, інше театралізоване дійство (відповідно до специфіки колективу) на два відділення тривалістю 45 хвилин кожне (для «народних» колективів), 30 хвилин кожне (для «зразкових» колективів).

Циркових студій:

- художній рівень та оригінальність програми;
- виконавська майстерність;
- відповідність сценічних костюмів;
- якість музичного супроводу.

Циркові студії готують до показу різнопланову програму на два відділення тривалістю 45 хвилин кожне (для «народних» колективів), 30 хвилин кожне (для «зразкових» колективів).

Студій образотворчого, декоративно-ужиткового мистецтва:

- ідейно-художній та виконавський рівень творів живопису, графіки, скульптури;
- художньо-естетична якість робіт декоративно-прикладного мистецтва, їх відповідність народним традиціям;
- авторська індивідуальність робіт;
- композиційна завершеність та жанрова різноманітність виставки колективу;
- якість оформлення окремих робіт і виставки в цілому.

Студії образотворчого, декоративно-ужиткового мистецтва готують розгорнуту тематичну виставку робіт.

**Загальне Положення
про клубне формування закладу культури системи
Міністерства культури і мистецтв України**

1. Основні засади діяльності клубного формування

1.1. Це Положення визначає організаційні та правові засади утворення і діяльності клубних формувань – колективів, гуртків, секцій, студій, любительських об'єднань, клубів за інтересами та інших культурно-дозвіллевих об'єднань – (далі-клубних формувань), які створені і працюють при закладах культури системи Міністерства культури і мистецтв України (далі – заклади культури).

1.2. Клубні формування є структурними підрозділами закладів культури, які діють на засадах рівноправності їх членів, самоврядування, законності і гласності.

1.3. В своїй діяльності клубні формування керуються законодавством України, даним Положенням, Положенням про клубне формування, яке розробляється на основі даного Положення та затверджується керівником закладу культури

1.4. Клубні формування створюються, реорганізуються та ліквідовуються за рішенням колективу клубного формування та керівника закладу культури.

2. Завдання та функції клубних формувань

2.1. Основними завданнями клубних формувань є задоволення різноманітних духовних запитів, культурних і творчих потреб населення в сфері дозвілля на основі вільного вибору видів занять, спільності інтересів, добровільності членства.

2.2. Клубні формування:

- організують систематичні навчання;
- проводять репетиції, концерти, вистави, тренування, походи тощо;
- здійснюють організаційно-методичну роботу;
- організують творчий показ роботи колективу за звітний період;
- використовують інші форми творчої, групової, індивідуальної роботи та організації дозвілля населення.

2.3. Платні послуги надаються клубними формуваннями відповідно до законодавства.

2.4. Кошти, отримані від надання платних послуг, благодійних внесків та інші надходження можуть використовуватися виключно на забезпечення діяльності клубного формування.

3. Типи клубних формувань

3.1. Існують такі типи клубних формувань:

- клубні формування, які здійснюють діяльність за рахунок бюджетних асигнувань, передбачених на утримання закладу культури;

- клубні формування, що діють на засадах часткової самоокупності, у тому числі за рахунок асигнувань, передбачених на утримання закладу культури (засновника), коштів учасників (членів) клубного формування (членських внесків, плати за навчання тощо), коштів, одержаних від власної діяльності, діяльності на умовах соціально-творчого замовлення, благодійних внесків, інших джерел не заборонених законодавством;

- клубні формування, що діють на засадах повної самоокупності з використанням коштів учасників клубного формування (членських внесків, плати за навчання тощо), коштів отриманих від власної діяльності, інших джерел не заборонених законодавством;

- інші типи клубних формувань.

3.2. Примірний перелік клубних формувань та кількісний склад їх учасників наведений у додатку до цього Положення.

Організація діяльності клубних формувань.

4. Керівництво клубними формуваннями та оплата праці керівників клубних формувань

4.1. Клубні формування можуть функціонувати як на платній, так і на безоплатній основі.

4.2. Періодичність і загальна тривалість занять в клубних формуваннях встановлюється положенням відповідного клубного формування.

4.3. Заняття в клубних формуваннях (в тому числі гуртках, студіях, колективах за видами мистецтва і народної творчості) проводяться регулярно за спеціальним розкладом та програмою, затвердженими керівником відповідного закладу культури.

4.4. Колективи клубних формувань один раз на рік проводять творчі звіти перед населенням, творчі виставки, або дні відкритих дверей з оновленою програмою (не менше 1/3 діючого репертуару) чи новими виставами.

4.5. Постійно діючим аматорським колективам за активну творчу діяльність по збереженню, розвитку і пропаганді культури, високий художній рівень та високу виконавську майстерність може бути присвоєно почесне звання «народний», «зразковий».

Порядок присвоєння почесного звання «народний», «зразковий» визначається Положенням про народний (зразковий) аматорський колектив у культурно-освітніх закладах системи Міністерства культури і мистецтв України, затвердженого наказом Мінкультури України від 23.06.1999 року №415 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02.09.1999 року № 593/3886.

4.6. Керівництво клубним формуванням здійснює його керівник, що призначається на посаду і звільняється відповідно до законодавства України. Керівництво клубним формуванням може здійснюватись на громадських засадах (безоплатно).

4.7. Оплата праці керівників клубних формувань може провадитись як за посадовими окладами, так і за погодинними ставками відповідно до законодавства.

4.8. Посадові оклади керівникам клубних формувань встановлюються за 3 години роботи на день, із розрахунку 18 годин на тиждень (навчальна година – 45 хвилин).

4.9. Проведення керівником клубного формування навчань, репетицій, концертів, тренувань, виставок, творчих зустрічей, роботи з підбору репертуару, проведення творчих лабораторій, майстер-класів, розробка авторських програм та проведення іншої організаційно-методичної роботи враховується при обчисленні робочого часу, відпрацьованого керівником клубного формування.

4.10. Керівник клубного формування складає перспективні і поточні плани роботи, веде журнал обліку роботи колективу та інші документи, передбачені пунктом 5.1 цього Положення, а також формує репертуар та подає керівнику закладу культури річний звіт про діяльність клубного формування.

5. Документація клубного формування

5.1. Обов'язковими документами клубного формування є:

- положення;
- список учасників (членів) клубного формування;
- журнал обліку занять;
- план роботи;
- репертуарний план (для творчих колективів).

5.2. Порядок ведення документації клубного формування, умови участі (членства) у клубному формуванні, права і обов'язки його учасників (членів) визначаються положенням відповідного клубного формування.

6. Контроль за діяльністю клубного формування

6.1. Контроль за діяльністю клубного формування здійснює керівник закладу культури. Для досягнення завдань, передбачених у п.2.1. цього положення, керівник закладу культури забезпечує необхідні умови для роботи клубних формувань, а також затверджує плани роботи, програми, кошторис доходів та видатків клубного формування.

6.2. Відповідальність за діяльність клубного формування несуть керівник клубного формування та керівник закладу культури.

Начальник управління з питань стратегічного планування соціокультурного розвитку та регіональної політики у сфері культури

Л.М.Кононенко

Додаток до загального Положення про клубне формування закладу культури системи Міністерства культури і мистецтв України

Примірний перелік клубних формувань і кількісний склад їх учасників:

Хорові колективи не менше 20 чоловік

Вокальні ансамблі не менше 6-8 чоловік

Інструментальні ансамблі не менше 6 чоловік

Оркестри не менше 20 чоловік

Ансамблі танцю не менше 16 чоловік

Ансамблі пісні і танцю не менше 26 чоловік

Студії (кіно-, фото-, відео-, вокальні, художнього читання, образотворчого мистецтва) не менше 10 чоловік

Циркові колективи не менше 10 чоловік

Театральні колективи не менше 15 чоловік

Театральні колективи малих форм не менше 10 чоловік

Фольклорні гурти не менше 6 чоловік

Любительські об'єднання та клуби за інтересами різних напрямків діяльності не менше 10 чоловік

Гуртки загального розвитку (підготовка до школи, вивчення іноземних мов тощо) не менше 10 чоловік

Гуртки культурно-побутового характеру (кулінарії, крою та шиття, в'язання, фріволіте, палітурної, слюсарної справи тощо) не менше 10 чоловік.

Примітка:

Даний перелік не є вичерпним і кількісний склад клубних формувань носить рекомендаційний характер.

Кількість учасників клубних формувань, які здійснюють свою діяльність на принципах часткової або повної самоокупності, визначається в кожному окремому випадку керівником клубного формування у відповідності з економічними можливостями.

